

ÎN C H E I E R E

05 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru

examinând strămutarea cauzei la o altă instanță de judecată de același grad,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif împotriva Aparatului
Președintelui Republicii Moldova cu privire la constatarea nesoluționării în termen
legal a cererii prealabile și obligarea emiterii unui act administrativ,

c o n s t a t ă:

La 29 ianuarie 2019, Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif s-au adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Aparatului Președintelui Republicii Moldova, intervenient accesoriu Mihai Diaconu cu privire la constatarea nesoluționării în termen legal a cererii prealabile din 30 noiembrie 2018 primită de Secția petiții și audiență a Aparatului Președintelui Republicii Moldova și înregistrată cu nr. 495; obligarea Aparatului Președintelui Republicii Moldova de a emite un act administrativ privind informarea operativă și complexă a Președintelui Republicii Moldova asupra problemei precum că judecătorul Curții de Apel Chișinău, Mihail Diaconu, numit prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 881 din 19 septembrie 2018 privind numirea în funcție a unor judecători la Curtea de Apel Chișinău, ilegal a dispus încasarea de la Zambilovici Lidia în beneficiul lui Dmitrii Agheev cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 124000 de lei taxă de stat cauzându-i Lidiei Zambilovici un prejudiciu material în mărime de 62000 de lei; obligarea Aparatului Președintelui Republicii Moldova de a emite un act administrativ privind elaborarea, avizarea și prezentare spre semnare a proiectului de decret ale Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea parțială a Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 881 din 19 septembrie 2018 privind numirea în funcție a unor judecători la Curtea de Apel Chișinău, emis în privința judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Mihail Diaconu.

Prin încheierea din 01 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) s-a refuzat în primirea capetelor de cerere formulate de reclamantii Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif prin care se solicită obligarea Aparatului

Președintelui Republicii Moldova de a emite un act administrativ privind informarea operativă și complexă a Președintelui Republicii Moldova asupra problemei precum că judecătorul Curții de Apel Chișinău, Mihail Diaconu, numit prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 881 din 19 septembrie 2018 privind numirea în funcție a unor judecători la Curtea de Apel Chișinău, ilegal a dispus încasarea de la Lidia Zambilovici în beneficiul lui Dmitrii Agheev cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 124 000 de lei taxă de stat cauzându-i Lidiei Zambilovici un prejudiciu material în mărime de 62 000 de lei; obligarea Aparatului Președintelui Republicii Moldova de a emite un act administrativ privind elaborarea, avizarea și prezentare spre semnare a proiectului de decret ale Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea parțială a Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 881 din 19 septembrie 2018 privind numirea în funcție a unor judecători la Curtea de Apel Chișinău, emis în privința judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Mihail Diaconu.

Prin încheierea din 01 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) a fost primită capătul de cerere de chemare în judecată depusă de către Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif împotriva Aparatului Președintelui Republicii Moldova, privind constatarea nesoluționării în termen legal a cererii prealabile din 30.11.2018.

Prin încheierea din 18 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) cererea de chemare în judecată depusă de către Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif împotriva Aparatului Președintelui Republicii Moldova privind constatarea nesoluționării în termen legal a cererii, a fost scoasă de pe rol.

La 02 aprilie 2019, Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif au declarat recurs împotriva încheierii din 18 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii recurate, cu restituirea cauzei la rejudecare în fond la Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani).

Prin încheierea din 22 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a remis Curții Supreme de Justiție a RM cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif împotriva Aparatului Președintelui Republicii Moldova cu privire la constatarea nesoluționării în termen legal a cererii prealabile și obligarea emiterii unui act administrativ, pentru examinarea chestiunii privind strămutarea cauzei la o altă Curte de Apel.

Studiind materialele dosarului, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a strămuta cauza la o altă instanță de același grad din următoarele considerente.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, iar în conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În corespundere cu art. 192 Cod administrativ, pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ la curțile de apel și la Curtea Supremă de Justiție se instituie complete și/sau colegii specializate de judecători.

În temeiul art. 193 alin. (1) și (2) Codul administrativ, în judecătoria acțiunile în contencios administrativ se soluționează de un singur judecător. Curțile de apel, atât ca instanță de fond, cât și ca instanță de apel sau recurs, soluționează acțiunile în contencios administrativ în complete formate din 3 judecători.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că în conformitate cu art. 198 alin. (3) din Codul administrativ, instanța ierarhic superioară decide, printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs, strămutarea acțiunii în contencios administrativ la o altă instanță de judecată dacă instanța competentă nu poate adopta o hotărâre: a) când, din motivul recuzării sau abținerii unui sau mai multor judecători ori din alte motive întemeiate, substituirea judecătorilor devine imposibilă; b) când, din cauza unor circumstanțe excepționale, nu poate funcționa o perioadă îndelungată.

La caz s-a stabilit că Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif au declarat recurs împotriva încheierii din 18 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani). Au solicitat admiterea recursului, casarea integrală a încheierii recurate prin care s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată împotriva Aparatului Președintelui Republicii Moldova, intervenient accesoriu Mihai Diaconu cu privire la constatarea nesoluționării în termen legal a cererii prealabile din 30 noiembrie 2018 primită de Secția petiții și audiență a Aparatului Președintelui Republicii Moldova și înregistrată cu nr. 495; obligarea Aparatului Președintelui Republicii Moldova de a emite un act administrativ privind informarea operativă și complexă a Președintelui Republicii Moldova asupra problemei precum că judecătorul Curții de Apel Chișinău, Mihail Diaconu, numit prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 881 din 19 septembrie 2018 privind numirea în funcție a unor judecători la Curtea de Apel Chișinău, ilegal a dispus încasarea de la Zambilovici Lidia în beneficiul lui Dmitrii Agheev cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 124000 de lei taxă de stat cauzându-i Lidiei Zambilovici un prejudiciu material în mărime de 62000 de lei; obligarea Aparatului Președintelui Republicii Moldova de a emite un act administrativ privind elaborarea, avizarea și prezentare spre semnare a proiectului de decret ale Președintelui Republicii Moldova cu privire la anularea parțială a Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 881 din 19 septembrie 2018 privind numirea în funcție a unor judecători la Curtea de Apel Chișinău, emis în privința judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Mihail Diaconu, cu restituirea cauzei la rejudecare în fond la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

Având în vedere faptul că Mihail Diaconu activează în cadrul Curții de Apel Chișinău ca judecător, și întru excluderea oricărei bănuieli că nepărtinirea judecătorilor Curții de Apel Chișinău ar putea fi știrbită de faptul dat, s-a remis cauza sus indicată la Curtea Supremă de Justiție pentru strămutarea cauzei civile la altă Curte de Apel.

În această ordine de idei, Colegiul conchide că, în condițiile din speță, nu au fost oferite garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în privința imparțialității judecătorilor Curții de Apel Chișinău, la soluționarea litigiului dedus judecătii în care unul din justițiabili este coleg de breaslă de al lor. Acest fapt face

incidentă aplicabilitatea prevederilor articolul 198 alin. (3) lit. a) din Codul administrativ și necesitatea strămutării cauzei la o altă instanță egală în grad, dacă există bănuiele că nepărtinirea judecătorilor ar putea fi știrbită de circumstanțele cauzei sau de calitatea participanților la proces.

Respectiv, Colegiul consideră imperioasă analiza celor invocate prin prisma jurisprudenței relevante a Curții Europene a Drepturilor Omului.

Astfel, în hotărârea *Kyprianou v. Cyprus* (73797/01, § 121, ECHR 2005), Înalta Curte a rezumat principiile care reies din jurisprudența sa cu privire la imparțialitatea instanței judecătorești după cum urmează: „Curtea reiterează, în primul rând, că într-o societate democratică este de o importanță fundamentală ca instanțele judecătorești să inspire încredere populației și, în primul rând, acuzatului, în cazul procedurilor penale (a se vedea *Padovani v. Italy*, hotărâre din 26 februarie 1993, Seria A nr. 257-B, p.20, § 27). În acest sens, articolul 6 cere instanței, care cade sub incidența sa, să fie imparțială. Imparțialitatea, în mod normal, denotă absența prejudecății sau părtinirii, existența sau absența acesteia putând fi probată în diferite moduri.

Curtea face distincție între o abordare subiectivă, adică încercarea de a constata convingerea personală sau interesul unui judecător într-o anumită cauză, și o abordare obiectivă, adică determinarea dacă el a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens (a se vedea *Piersack v. Belgium*, din 1 octombrie 1982 și *Grievies v. the United Kingdom*).

În ceea ce privește al doilea test, atunci când testul se aplică unui complet de judecători, aceasta înseamnă că este necesar de a stabili dacă, pe lângă comportamentul personal al oricărui dintre membrii acelui complet, există fapte care pot fi stabilite și care pot trezi dubii în ceea ce privește imparțialitatea. În această privință, chiar aparențele pot avea o anumită importanță (a se vedea *Tocono și Profesorii Prometeiști c. Moldovei*, *Castillo Algar v. Spain* și *Morel v. France*). Atunci când se hotărăște dacă într-o anumită cauză există motive legitime de a bănui că un complet nu este imparțial, punctul de vedere al celor care pretind că acesta nu este imparțial este important, dar nu decisiv. Ceea ce este decisiv este dacă această bănuială poate fi obiectiv justificată (a se vedea *Ferrantelli and Santangelo v. Italy* și *Wettstein v. Switzerland*).

În cauza *Micallef împotriva Maltei*, Curtea a constatat că imparțialitatea trebuie evaluată potrivit unui demers subiectiv, ținându-se seama de convingerea personală și comportamentul judecătorului, adică dacă acesta a demonstrat părtinire sau prejudecăți personale în cauză și unui demers obiectiv, care constă în a stabili dacă instanța a oferit, în special prin compunerea sa, suficiente garanții pentru a exclude orice îndoială legitimă cu privire la imparțialitatea sa.

Sub acest aspect urmează a fi remarcat că, potrivit articolului 2.5 din Principiile de la Bangalore, judecătorul se va abține să soluționeze orice dosar pe care constată că nu îl va putea judeca într-o manieră imparțială sau în care unui observator rezonabil i s-ar putea părea că judecătorul nu este capabil să judece imparțial. Printre astfel de cazuri, fără însă ca însuși înșiruirea să fie completă, se numără următoarele: cazul în care judecătorul are o predispoziție sau o prejudecată efectivă cu privire la una

dintre părți sau în care judecătorul cunoaște personal fapte relevante pentru proces; cazul în care, anterior, judecătorul a avut calitatea de avocat sau a fost audiat ca martor în acel dosar; cazul în care judecătorul sau un membru al familiei sale are un interes economic în rezultatul procesului.

Din considerentele relevate supra, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că încheierea instanței de apel privind strămutarea examinării cauzei este întemeiat și urmează a fi admisă, iar cauza de contencios administrativ sus-indicată urmează a fi strămutată la Curtea de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 198 alin. (3) lit. a) din Codul administrativ, art. 270 din Codul de procedură civilă, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se strămută cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif împotriva Aparatului Președintelui Republicii Moldova cu privire la constatarea nesoluționării în termen legal a cererii prealabile și obligarea emiterii unui act administrativ, la Curtea de Apel Bălți.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru